

ՄԵԼԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարեկանը 5 ռուբլի:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրութեամբ են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисе, Редакция «Мелі»:

Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak»:

Տէլեֆոն № 258:

Կարգադրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերէն):

Ցայտարարութիւն ընդունուած է ամեն լեզուով:

Ցայտարարութիւնները համար վճարում են

իւրաքանչիւր առդարձեցին 10 կոպեկ:

Տէլեֆոն № 258:

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԵՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ

Պատմական ժամանակները. — Ներքին Տե-
սիսութիւն. Նամակ Կարսից. Նամակ Ախալ-
ցխայից. Նամակ Իւրեղից. Նամակ Վերին-Ա-
րարտիքից. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍԻՍ-
ութիւն. Կ. Պոլսի լուրերից. Արաւածի լու-
րեր. Հեռագրեր. — ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕԴՈՍՏՈՍՈՒՆԵՐ.
ԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՕԴՈՍՏՈՍՈՒՆԵՐ. — Վերնախի Միութեանները:

ՊԱՇՏՈՆԱՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՐՑԸ

Մարաքազաբի մամուլի մէջ շոշափած
է մի հետաքրքրական հարց, թէ ինչո՞ւ
գնահատուած ատենաների եւ հաստատութիւն-
ների մէջ գործող պաշտօնականները լաւ
արժեքներ չեն, ինչո՞ւ նրանց պաշտօնա-
տիրութիւնը չէ տալիս դրական արդիւնք-
ներ եւ թէ ի՞նչ միջոցներով կարելի է
բարելոյց ներկայ դրութիւնը:
Դիտողութիւնը ցոյց է տալիս, որ պաշ-
տօնականները վերաբերում են իրանց գոր-
ծին միայն ձեւականապէս, միայն արտաքին
պահանջները կատարելով, որ նրանք չեն
մտնում գործի մէջ եռանդ, ոգևորու-
թիւն, ջանքերով եւ հոգատարութիւն:
Դրա պիտաւոր պատճառներից մէկն այն
է, որ պաշտօնական չէ գգում իրան իրիւ
բարբաջի, իբրեւ հասարակութեան ան-
դամ, իբրեւ ինքնուրույն մի անհատ, այլ
միայն իբրեւ ստորադրեալ եւ որոշ պա-
տուէրներ կատարող: Նրա մէջ ոչ միայն
չ'է գնահատում գիտակցական եւ ինքնու-
րոյն վերաբերմունք դէպի գործը եւ չէ
խրախուսում բարեփոխութիւններ եւ կա-
տարարութիւններ: Թիւններ մոյցնելու ձգտու-
մը այլ երեւմի նաեւ պակասակշիւթի եւ ան-
յարմար է ճանաչում պաշտօնական ինք-
նուրոյնութեան արտայայտութիւնը:
Մենք գիտենք, որ շատ անգամ պաշ-
տօնական առաջ է դնում եւ պատասխանա-

տու բարձր պաշտօններ է ստանում ոչ իր
գրական բարեմասնութիւնների, այլ բոլոր-
ովից մասնաւոր եւ կողմնակի պատճառ-
ների, խնամական եւ կողմնասիրութեան
նկատումներով:
Միւս կողմից պաշտօնականների գործու-
նէութիւնը ենթակայ չէ լինում լայնար-
ձակ ազատ քննադատութեան, որով կա-
րելի էր թէ զսպել անհոգ, ծոյլ եւ յան-
ցաւոր գործունէութիւնը եւ թէ խրախու-
սել իսկական արժանաւորութիւնները ու
խելացի գործունէութիւնը:
Նոր որ պաշտօնականները իրանց կը դնեն
բազմապէս պատասխանատու փնտիկ մէջ,
կը գնահատեն իրանց գործունէութեան
իսկական արժանիքով եւ ենթակայ կը լի-
նեն ազատ քննութեան կոնտրոլին—այն
ժամանակ կը մարդիկ պաշտօնականների
շարքերը վատերը եւ պակասաւորները կը
հեռանան, իսկ նրանց տեղը կը բռնեն
իսկական գործողները:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՍԻՑ

Օգոստոսի 25-ին

Դանի օր առաջ եկած գաղթականները դեռ
այնտեղ են:
Օր չէ անցնում, որ նրանք կը գան տեղական
թիւրքաց հիւպատոսի մօտ. հէնց այսօր հա-
մարեա բոլոր գաղթականները՝ կանայք իրանց
ծծի երեխաներով, տղամարդիկ՝ դեռահաս որ-
դիներով, չընկալուած էին թիւրք հիւպատոսի
տունը եւ խնդրում չուտափոխի որդիւնս ի-
րանց անորդ անձակի:
Սակայն անորդ գրութիւնն ու այս մի շա-
բաթվայ Կարսի փողոցներում անօգուտ թա-
փառելը, կարծես, գաղթականներին բերեց այն
եզրակացութեան, որ Կարսում մնալով ոչինչ
չի լինի, հարկաւոր է գնալ դէպի սահմանա-

դրուիւր. եթէ ընդունեցին լաւ, իսկ եթէ ոչ
այնտեղից դիմում անեն ուս հարկն է:
Տեղիս յաջորդ Կիւրեղ վարդապետի համա-
ձայնութեամբ այսօր նահանգապետի մօտ դնաց
Խորէն քահանայ, խնդրելու, որ մինչեւ սահ-
մանադրուի՝ ճանապարհներին գնացող դաղ-
թականներին արգելքներ չը լինեն, որին նա-
հանգապետը պատասխանել էր, որ ինքն առ-
դէն ուղարկել է չընդարձականներ այդ առի-
թով:
Պէտք է շտապել. թող այս լաւ գիտնան
վերադարձող գաղթականները, որ քանի ուշաց-
նեն, այնքան կը ծանրանայ նրանց դրութիւնը,
որովհետեւ թէ Թաւրիսի ունեցածը եւ ձեռք-
ներն ընկած մի քանի կոպէկը կը ծախսեն եւ
թէ դրա կը հասնեն ձմեռվայ ցրտերը, ինչպէս
այդ ցոյց են տալիս այս մի քանի օրվայ ան-
ժամանակ ցրտերը:
Գաղթականների դէպի Կարս գալը դեռ չէ
ընդհատուիլ. թէեւ քիչ թիւով, սակայն ամեն օր
գալիս են:
Անցած օրերը տեղիս մի քանի աչքի ընկնող
անձինք հաւաքվեցին հայր Կիւրեղի մօտ, մտա-
ծելու եկող գնացող գաղթականների հոգսերի
եւ կարիքների մասին, սակայն երկար ու բա-
րակ խօսելուց յետոյ հեռացան բոլորը ուրախ
ուրախ, առանց մի հետեւանքի գալու, չը կա-
մենալով ժողովրդի աւանդի պէս չը ցաւած
գրութիւններ աւետարանի տակ դնելու:
Ս. Միջոցեան

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՏԻՍՏԻՑ

Օգոստոսի 15-ին

Այսօր ամեն տեղ աշխատում են զանազան
ընկերութիւնների եւ հաստատութիւնների մի-
ջոցով գիւղատնտեսութիւնը առաջ մղել, բայց
մեզանում այդ նպատակի համար դեռ ոչ մի
ձեռնարկութիւն կամ քայլ չէ արված: Մեր չըր-
ջակայ գիւղերում դեռ եւս չէ ներմուծվել գիւ-
ղատնտեսական նոր կատարելագործված գոր-
իւսուիկ ընթացքին՝ ոտքի ելաւ եւ դողողուն
ձեռք իր բաժակն կարկառելով դէպի Վեհա-
փառի ներկայացուցիչը, լարված խոր լուռ-
ութեան մէջ արտասանեց սա խօսքերն. «Հայրիկն
ամեն հայրուստ ալ Հայրիկն է, հայոց Հայրի-
կին կենալով, առ Գէորգ եպիսկոպոս փո-
ղարկածաբար իր բաժակն երկարելով անմիջա-
պէս վրայ բերաւ. «Եւ հայոց նահապետին կե-
նացը», եւ անդէն պոռթկացին որոտընդոտ
անկերվ ծափահարութիւնը:
Մեր կատարելա համոզումն այն է, թէ Ռու-
սիոյ եւ Օսմանեան պետութեանց մէջ գտնված
է ի սիւնուս աշխարհի ցանկալ ցրուեալ հայ
ժողովուրդն իր Վեհափառ հայրապետի ոգով եւ
զգացմամբ պիտի վերաբերի միշտ դէպի Վեհա-
կոյ Միութեանս. քան զի նոցա մատուցած
ծառայութիւններն ի մասին ազգային գրակա-
նութեան անհամեմատ մեծ եղած են, քան որ
են իցէ մի հաստատութեան ծառայութիւններն՝
գորս չենք իսկ գիտեր, որպէս զի յիշատակէինք
աստանօր. այս է ճշմարտութիւնն. տարբեր
կերպիւ մտածողներն բարեբաղդաբար յոյժ ան-
նշան են թուով. թեպէր են նոցա՝ որք բուն
ցորենին քով ընաւ արծէն չունին, հետեւաբար
չարժեք արդարեւս վրա աւելի երկար խօսիլ
ծաւելով որ հակառակ մեր փափաքանաց
տարբեր յառաջարկով պարտաւորեցանք սկսել
մեր ներկայ թղթակցութիւնն՝ կանցնիմք այժմ
մի հակիրճ տեսութիւն ընել Վեհակոյ Մի-
ութեանց վրայօք: Մենք Եւրոպիոյ մէջ գտն-
ված լինելուս պատահութեամբ կարողացած
ենք այցելել թէ Վեհակոյ եւ թէ Վեհնայի
Միութեանց վանքերն:
Ս. Ղազարու սիրուն կղզեկին մէջ այցելու
հայ մին չգտար երբէք ճնշիլ միջնորդան կրօնա-
կան մոլեռանդութեան՝ ինչ որ կը նեղէ դիմը
Վեհնայի վանքին մէջ: Կրօնը տաճարին մէջ
միայն, եւ մեզ համար բնաւ փոյթ չէ. թէ
Վեհնայի Միութեանց տաճարին մէջ ինչ
ինչ պարագաներով յայտնի կերպիւ լատինակա-

ծիքների եւ մեքենաների գործածութիւնը:
Մեր վիճակի նոր փոխանորդը, այս օրերս
պաշտօնով չըլելով մեր չընկալ հայ գիւղերը,
ամեն տեղ էլ գիւղացիներին խրատել եւ յոր-
դորել է, որ իրանց հողերի արդիւնաբերութիւ-
նը զարգացնելու համար, աշխատեն ձեռք բե-
րել երկրագործական նոր կատարելագործված
մեքենաներ եւ գործիքներ: Բայց, ի հանկէ,
այդպիսի խրատներով եւ առաջարկութիւննե-
րով մեր գիւղացին չի համոզվի, մինչեւ որ
ինքը փորձնական օրինակներով եւ գործնակա-
նապէս չը տեսնէ եւ չըմտնէ նրանց առաւե-
րութիւնները իր այժմեան գործիքներից: Գիւ-
ղացիների այս յատկութիւնը ի նկատի ունե-
նալով, փոխանորդը կարգադրել է, որ մի յար-
մարաւոր գիւղում, եկեղեցու հաշուով գնեն նոր
տեսակի գործիքներ եւ մեքենաներ եւ նրանց
միջոցով մշակվեն թէ եկեղեցու սեփական եւ
թէ ցանկացող գիւղացիների վարելահողերը:
Այս նպատակը գործադրելու համար ամենա-
յարմար տեղ ընտրված է քաղաքից չորս վերտո
հեռավորութեան վրա գտնված Մուղրութ հա-
րուստ գիւղը, որը թէ իր հողի արգաւանդու-
թեամբ եւ թէ բնակիչների հարստութեամբ եւ
զարգացմամբ մեր գիւղերի մէջ առաջինն է:
Բայց այդ առաւելութիւնից, այս գիւղի եկե-
ղեցին այս րօպէիս մօտ 600 ռուբլի պատրաստ
փող ունի եւ մի դեստատից աւելի վարելա-
հող, որ ընծայել է եկեղեցուն նոյն գիւղի հա-
մայնքը: Փոխանորդը, անցնալ օրերը այս գիւղը
այցելելով, խօսել է գիւղի քահանայի հետ, ո-
րը մի երիտասարդ եւ աւալուրջ անձ է, եւ ա-
ռաջաւոր գիւղացիների հետ, ու խորհուրդ է
տուել նախ եկեղեցու ունեցած փողով գնել
գիւղում մի ուրիշ յարմարաւոր վարելահող, ո-
րը եկեղեցու ունեցած հողի հետ կը դառնայ
մի ընդարձակ հողաբաժին. ապա գիւղացիներից
կամ փոխարինաբար կամ ժողովարարութեամբ
հաւաքել մի որոշ գումար, մինչեւ 200 ռուբլի,
սրա վրա աւելացնելով եկեղեցու մնացած փո-
ղը, բերել տալ եկեղեցու անուանով այդ նոր
նութիւնն. պէտք չէ սակայն որ տաճարին
դուրս տիրապետողն լինի ոգին հայրութեան.
բայց ոչ դժբաղդաբար. տաճարին դուրս, վանքի
ցուրտ որմերուն մէջ եւս արձագանգ կը տալ
զոգցես տաճարի ներքինն: Իրաւ է թէ փայլուն
րանք կը տեսնես առ, օրինակ՝ ճոխ մատե-
նադարան, հնութեանց թանգարան, որոյ հարա-
տուութեան մեծաւ մասամբ նպաստած է յիշա-
տակաց արժանին Հ. Միսիսեան, նոյնպէս ըն-
դարձակ տպարան, սակայն հայ մը սրտով այն-
քան չէ կարող կապվի այն ամենի հետ, չը
գիտեմ ինչո՞ւ... այլ մենք նպատակ չունինք
նկարագրելու Վեհնայի Միութեանց հաս-
տատութիւնը:

Վեհակոյ մին է այն գիւղի անուններէն՝
որը իրանց մոգական անդիմադրելի ազդեցու-
թիւնն կունենան հայուն վրա, նոյն իսկ նրա
մասուկ հասակին սկսելու: Ձը գիտեմ թէ ար-
դեօք ի կ մասին մի գիւղ կը կատարէ սրա մէջ.
սիւրուսիկ, գեղեցիկ, անուշիկ Վեհե-
տիկ. երեւի շատ էլ անտեղի չը պիտի լինի
բաժնու Ռ. շատ սիրելի Վեհակոյ, մասուկ
հասակին մէջ իսկ Վեհակոյ աշխարհաբար մի
սրտազան պատմութիւն ունի պիտի կարգվայ
ամեն գիշեր մի քանի գլուխ սիրուն կողովայի
եւ յետոյ գորգուրանօք համբուրելով բարձիս
ներքեւ պահել. ու զաղջր յիշատակներ անմեղ
մանկութեան ինչ նոր դասագիրք որ ձեռքս
տրուէր՝ անմիջապէս առաջին երեսին ներքեւ
պիտի փնտռէի Վեհակոյի կը Որքան որ յաճա-
խակի հիւանդութեանը եւ մօր մահուամբ
որք եւ թշուառ մնալով ճակոտոր եղաւ զըպ-
րոցական կեանքը ի պատանեկութեան՝ բայց
անցան տարիներ, մեծցանք հասակաւ ու
բազմ այնպէս բերաւ, որ Վեհակոյ դասագրի-
քերով ուսանիմ հայերեն. — Տարեք ջերակա-
նութեան Հ. Արսէնի, ճարտասանութիւն Ազոնց,
Հիւրմիւզի Տեկմաք, Բագրատունւոյ Դամբա-
նականը, Գառաւորականը, Միլտոն եւ այն.

տեսակի երկրագործական գործիքները (վարե-
լու, ցանկեր, կալսելու եւ այլն մեքենաներ) Յեւոյ,
գիւղի բաժանայի եւ երէցփոխի հսկո-
ղութեամբ, սկսեն եկեղեցու հողերը վարել եւ
հնձել Բացի եկեղեցու հողերի մշակելուց, այդ
մեքենաները սկզբում կարելի է ցանկացող
գիւղացիներին մասնաւոր վճարով տալ, իրանց
հողերն էլ վարելու եւ ցանկելու համար Եւ
երբ գիւղացին գործնական փորձերով եւ օրի-
նակներով կը տեսնէ նրանց տուած չօղափելի
արդիւնքը ու երբ գիւղում այդ գործիքների
պահանջը հետզհետէ կը շատանայ, այն ժամա-
նակ վարձատիրը սովորականից քիչ քիչ կը բարձ-
րանայ, այնպէս որ այդ գործիքները պահանջ
գաւառաւոր, գիւղացիները ստիպւած լինեն, ի-
րանց արտերի համար, մնակ կամ մի քանիսը
ընկերովի, առանձին իրանց համար բերել տալ
այդ գործիքները եւ մեքենաները: Դժուարն
այն է, որ այդ գիւղում տարածվի այդ մեքե-
նաների գործածութիւնը, միւս գիւղերն էլ
հետզհետէ օրինակ վերցնելով կը սկսեն իրանց
մէջ էլ գործադրել դրանք:

Փոխանորդի այս կարգադրութիւնը գործա-
դրելու համար, օգոստոսի 4-ին, Մուղղութի
գիւղում, տեղական քահանայ վարդապետ
հեռանի հրաւերով, նշանակւած եւ գիւղացիների
ժողով: Այստեղ քահանան մանրամասնաբար
բացատրելով փոխանորդի օգտակար մտադրու-
թիւնը, խնդրեց գիւղացիներին, որ իրանք եւս
այսպիսի լինեն: Եկեղեցին իր փողով պէտք է
գնէ գիւղում ծախվող մի յարմարաւոր վարե-
լանից, եւ որովհետեւ շատ քիչ փող կը մնայ,
ուստի գիւղացիները իրանք պէտք է կամ փո-
խարինաբար եւ կամ իրանց մէջ ժողովարա-
րութեամբ հաւաքեն մի գումար, որը աւելաց-
նելով եկեղեցու մնացած փողի վրայ, բերել
տան անհրաժեշտ գործիքներ եւ երկրագործա-
կան մեքենաներ: Սակայն գիւղացիները ան-
տարբեր են վերաբերվել գործին, եւ փոխանայ
գործին աջակցողներին խորտակելու եւ այդ
անհրաժեշտ փոփոխութիւնը գիւղում օր առօր
մնացնելու, որոշել են, որ նախ եկեղեցին իր
փողով գնէ յիշեալ վարելանիքները մէկը եւ
յետոյ, մի քանի տարւոյ միջոցում, մնացած
փողի վրայ աւելացնելով թէ եկեղեցու ար-
դիւնքները եւ թէ նրա հողերի կապալաւորածե-
րը, բոլորը միասին հաւաքելով՝ բերել տան ե-
կեղեցու անուանով նոր գործիքներ:

Ծանկանալով մեր փոխանորդի գովելի ձեւ-
նարկութեան եւ մտադրութեան կատարեալ
աջողութիւն, յոյս ունենք, որ այդ գործը լոկ
ցանկութեամբ եւ կարգադրութեան չի մնայ, այլ
շուտով գործնականացէ կըրպագործվի:

Բացի սրանից, ինչպէս լսեցի, փոխանորդը
գիւղերը այցելելիս խորհուրդ է տուել գիւղա-
ցիներին իւրաքանչիւր գիւղում պահել ընդհա-
նուր գիւղական հացի շանտարաններ, որտեղ
ամեն առատ եւ արդիւնաբեր տարիներում ա-

նա իմ սիրելի ուսուցիչներս:
Սակայն վնասակար ու շագանակալիկ
մանկական երեւակայութեամբ սիրելի կենդանի
աչք եւ լի գիտակցութեամբ տեսնելու եւ սի-
րելու է եղեր զայն: Մեր տեսնելու եւ սիրելիքը
եւ ուրախութիւններն կատարեալ է:

Արարեալ ու շագանակալիկ Միւրթարեաններն
այսօր պակաս են այն հոյակապ անուանք,
որը փառքն ու պարծանքն եղան այդ հաստա-
տութեան, եւ գտնված աւագ Միւրթարեանց
ուսող վերայ ծաղրաբեւոյ է տարիքն. սակայն,
կայ երիտասարդ վարդապետաց մի խումբ՝ որը
հեծալայն մասամբ հողեծին ձեռնաստեղծներն
են ներկայ Գեր. Արքայի Զ. Իգնատիոս Արքեպի-
սկոպոս Կիրեղեանի եւ նորին գերապատեւ-
ութեան թեոք. ներքեւ անդադար կախաւան,
զոգնեալ ընտան օւնենալով իրենց սա բացար-
ձակ ճամբարութիւնն թէ՛ պարզ մեղուաց
զմեղը գործին, նոյնպէս եւ հաւասար միաբա-
նութիւն եղբայրացի վնասակար զինքն
վնասակար Միւրթարեանը իրենց մեծանուն
հիմնադրէն զատ ունեցած են ընտիր Արքայա-
րեւ. ներկայ ընդհանրական Արքայի գեր. Կի-
րեղեան անուն հիմնադրէն սկսելով հաշվել
վեցերորդն է:

Գեր. Կիրեղեան վարուք ու բարուք քաղցր
է եւ հեզ. կատարեալ հայր մէ իւր հողերու
զաւակաց. եկեղեցաւէր է եւ իր աշխատա-
րութեամբ ի յոյս ընծայել լիակատար Ժամա-
կապութիւնն հանդիսապէս ցոյց կը տայ եկե-
ղեցւոյ բարեկարգութեան մասին ունեցած նա-
խանախնդրութիւնն: Իւր օրով վաղուց տաճա-
րի շէնքն կարեւոր նորոգութիւններ կրած է
վախճան փոփոխութեանը եւ ներքին բարե-
կարգութիւնն կատարելութեան հասած է, այն-
պէս որ էջմիածինը տեսնող մի հայ Միւրթա-

մեն գիւղացի իր ցորենից աւելացածը պա-
հէ եւ այս բոլորը, ցուցակագրով եւ կատարվի
առանձին նշանակված մարդու հսկողութեամբ:
Յետոյ անբերրի տարիներում օգտվի իր ամ-
բարած ցորենից, ինչպէս լսեցի, գիւղացիները
դրական կերպով են վերաբերվել այս ցանկու-
թեանը:

ՆԱՄԱԿ ԻՒՐԵՎԻՑ

Օգոստոսի 16-ին

Կարծես հեռագիրը ուղւում է այս տարի մի-
այն չարագուշակ ազնաւի դեր խաղալ: Յուն-
վար ամիսը հազիւ էր իր վերջին հասել, երբ
ամբողջ աշխարհը տարաւի զգաց, լսելով երկ-
րաշարժից կորած քաղաքի լաց ու աղաղակը:
Մի ամիս չանցած, հեռագիրը աղետալի հրա-
բուխի լուրը հասցրեց՝ ծաղկած քաղաքը իր
ընտելիներով կրակին զոյ գնաց: Սրանով էլ չը
բաւականացան՝ սկսեց խօսքայից ու ժանտախ-
տից խօսել, հիմա էլ օրովայ չարքէ է դարձրել
խեղճ երկրագործին: Օր չէ անցնում, որ չը
կարգավի հեռագրում մի եւ նոյն տխուր լու-
րը, մի եւ նոյն բովանդակութեամբ, միայն զա-
նազան անկիւններով:

Անդադար անձեռն, հեղեղ, կարկուտ: Խեղճ
գիւղացին յուսահատված երեսը դէպի երկինք է
ուղղում, հառաչելով արտասովոր: Ուր նայում
ես՝ առատ հացահատիկներ, մանր ու լի հասկեր,
գրեթէ առանց ժանգաւար հատիկների: Այս
բոլորը սպասում է արեւի, բայց... աւաղ, ա-
րեւը չէ լուսն, կարծես անձրեւի հետ դաշնակ-
ցութեան մէջ լինի: Երկուսն էլ այս տարի ի-
րանց վատ երեսն են դէպի երկիր դարձրել:
Երկուսն էլ զոհեր են պահանջում: մէկը աւաղ
առաւելութեամբ է սպանում, ոչնչացնում,
միւսը ցրտի ու խոնավութեամբ:

Այստեղ շատերի գեանախնձորը գետնում,
հնձած խորը դաշտում անձրեւից փոխ, ոչնչա-
նում են, նոյն ճակատագիրը հացահատիկների
վրայ էլ է իր սեւ ու տխուր թեւերը սփռում:
Մրգեղէնը սովորականից առատ է, բայց արեւ
չը տեսնելու պատճառով, շատ ուշ է հասնում
ու ջրի համ տալիս: Ամառանոցներից արդէն
շատերը ամիսը աւել է, որ վերադարձել են
Ամբողջ ամառույց ընթացքում, թէ՛ 8—10 օր
15—16 աստիճան տաքութիւն ունեցած լինենը,
սա էլ բաւական կը լինէր: Զերմաչափը 30—120
հազիւ է բարձրացում: օրովայ շատ կէսը անձ-
րեւ, անձրեւից յետոյ էլ ծառերի անդադար կա-
թելը յոգնած ջրերն աւելի է զրգռում:

Եւ իսկ սկզբում մի խոնաւ, մառախուղով
պատած առաւօտ էր, մոտաւորապէս ժամի 9-ին
Եւ տանից դէպի անտառն էի ուղղւում ուղղվել:
որ եղեւնու օդից մի քիչ ծծեմ: Ուրբան մեծ էր
իմ գարմանը, երբ ես ծառերը բոլորովին սպի-
տակած գտայ: Կենդանւա առաւին ամառն էի
գտնվում: Կենդանւային անտառում, եւ անկողնող

րեանց տաճարին մէջ ի լուր չարակամաց եւ
պատարագի կանոնաւոր եւ ներդաշնակ երգե-
ցողութեանց՝ ինքզինքն պահ մի փոխադրեալ
կը տեսնէ: Այստեղտեսնեմ Մար Արդուն, սա տա-
րեւութեամբ որ ու շագանակալիկ տաճարին մէջ
փայլող բարեկարգութիւնն պարզապէս հիանալի
եւ աչքի զարնուր անտարանալի մի իրողութիւն
կը լինի ուշադիր դիտողի համար: Եւ յայտ
մեծ է դերն գեր. Արքայի որ յամենայնի
սրանկիւն օրինակ ընծայէ զանոն իւր վանական
ընդհանուր կարգապահութեան:

Վանոց տպարանն հանդերձ պարագայից
մեծամեծ փոփոխութիւններ կրած է այսօր
չնորհիւ հոգաւորութեան մէջ: Կիրեղեանի Ալի-
շանի հակա գործերն ի յոյս ընծայելու համար
Կիրեղեանի նման մի Արքայայ պէտք էր:
Ալիշան անդու՝ անդադար կը հեղինակէր մին
քան զմիւս մեծամեծ գործեր եւ Արքայի մէջ կը
խնդրէր նոյն ի յոյս ընծայումն, առանց մոա-
ծելու այն անաղին զօհողութիւններն՝ որք ան-
հրաժեշտ են այնպիսի գործից տպագրութեան
համար: Այսօր հանգիստ է սիրտն պատուական
Կիրեղեանի որ իւր ողբացեալ մեծանուն ըն-
կերակցին բոլոր ընդհանրներն կատարած է:

Տնտեսական մատակարարութեան մասին Հ.
Կիրեղեան մեծ անուն պիտի թողու: Վանոց
պատմութեան մէջ, իւր չնորհիւն է, որ այսօր
վանքն ունի Սան Մեհոն (Ս. Չեհոն) գիւղի մէջ
ընդարձակ մի ամառանոց միաբանութեան հա-
մար, հանդերձ Մատուռի եւ Ընծայարանա-
ւանային կարասեօք եւ բաւականապէս հողե-
րով: Նաեւ Ազօլի գիւղին մէջ մի սիրուն
ամառանոց Սուրբաղան վարդապետի աշակեր-
տաց համար հանդերձ Նորաշեն եկեղեցեաւ:
Սոյն երկու ամառանոցներն, որք գեղեցիկ ի-
տալիոյ գեղեցկագոյն դիւրերն գրաւած են ի-

էի ինձ բացատրել այս տարրինակ երեւութե-
ւս վերադարձայ իսկոյն տուէ, որ հարցնեմ,
թէ ինչու է բանը: Ինձ բացատրեցին, որ սա
«Altweiber-sommers»-ի (պառանքի ամառ) նը-
շան է: «Պառանքի ամառ» սովորապէս
սկսվում է օգոստոսի վերջերում, երբ արդէն
բաւական ցուրտ է, բայց եւ այնպէս արեւը
ցրվում է իր արդէն մեղմացած ճառագայթնե-
րը: Երբեք անաղին քանակութեամբ ծառերն
են բարձրանում ու իրանց թեւերով ճիւղերը
մի այնպիսի խիտ ցանցով են հիւսում, որ բո-
լորովին ամպով պատած կարծես լինեն: Հիւ-
սիսի ընտելիչ պիտի խոստովանէր, որ այս
անգամ սարդերը շատ են շատապէս: Մարգա-
րէտիւններից բոլորովին կշտացել են, յու-
լիս 15-ին զիտի սկսէր լաւ եղանակը, բայց
օգոստոսի 15-ն էլ անցաւ անձրեւով: Մոլորւմ
կամ գետում լողանալու վրայ մտածել անգամ
չէր կարելի: Բնականաւոր մեզ հարաւային 50—60
աստիճան տաքութեան սովորածներն համար
վերջերում փորձեցի եւ լողանալ, բայց ջրի
տաքութիւնը այնքան ցած էր, որ անկարելի էր
չարտնակել: Եւ ժողովում էի իմ բոլոր ոյժերը
ցրտին դիմադրելու, բայց բոլորը ինչու, 2 րո-
պէից աւել մնալիս, ես դողում էի կաղամախ
տերեւի նման, իսկ լողանալուց յետոյ պիտի
խոնանոց վազէի, որ կրակի առաջ ինձ մի
փոքր տաքացնեմ:

Մի կրակից միւս կրակի մէջ ընկած էի զգում
ինձ: Եւ ուղւում էի մեր հարաւի շրջից փախ-
չել, աչքերս բացալ ընտելեան միւս ծայրահե-
ղութեան ծոցում:
Եւ ուրախ եմ, որ վերադառնում եմ էլ վա-
ւառանոցից դէպի էմբալ քաղաքը, մեծ ու-
րախութեամբ շնորհաւորում եմ ուսումնարա-
նական նոր տարին, յուսալով համալսարանում
աւելի հանգստութիւն գտնել ու յիշողութիւ-
նիցս ջնջել մի այնպիսի պայտնակված, անսո-
վոր ամառ:

Ո՛հ եթէ երկրագործն էլ կարողանար նրան
այսպէս շուտ մոռանալ:

Ս. Մ.

ՆԱՄԱԿ ՎԵՐԻՆ ԱԳՈՒԼԻՍԻՑ

Օգոստոսի 10-ին

Վերջին օրերս մեր տանուտէրը մեծ չարժ-
ման մէջ է. զախի է նահանգական բժիշկը
Ուրազով: Հրաման կայ պրիստաւից մաքրել
տալ փողոյները, կրպակները՝ սպանդանոցը,
շուկան եւ այլն: Երանի թէ՛ այսպիսի պաշտո-
նեաները՝ նահանգական բժիշկի նահանգապետ,
գաւառապետ յաճախ այնքան մեզ, որովհետեւ
այն ժամանակ մենք մեծ շանտ կուռնեայինք:
առողջապահօրէն ապրելու, որովհետեւ մեր
պաշտօնեաները միայն այդ դէպքերում են մեզ
ստիպում մաքրել մեր տները, փողոյները՝ աղ-
բերը: Զը լինէին այդ բարձրաստիճան պաշ-

րորմէ մէկ ժամու եւ վնասութիւն իրք երկու
ժամու հեռաւորութեամբ շնորհիւ գեր. Կի-
րեղեանի խիտ դիւրադին պայմաններով սեփ-
հականութիւն եղած են Ս. Ղազարու վանոց:
Գեր. Կիրեղեան արքայային ինչպէս իւր
միաբանութեան ընդհանրեւն՝ նոյնպէս եւ ի-
տաղանք անտանի անձնաւորութիւններէ ան-
կեղծապէս սիրված եւ յարգված է միշտ: Հե-
տեւաբար տեղական կատարելութեան հետ
յոյժ մտերմական յարաբերութիւն ունի: Օտար-
ազգիք, որք վնասեալի կայցելեն՝ անպատեա-
այցելութիւն պիտի տան Ս. Ղազարու վան-
քին: Իտալիոյ վեհ. Մայր Թագուհւոյն հոգե-
կան մեծ մխիթանութիւն է վնասեալի գնալու
յաճախակի այցելել Ս. Ղազարու: Ներկայ
գտնուել Միւրթարեան ժամերգութեանց, ջեր-
մեանաբար արթնել եւ տեսակցել գեր. ար-
քայի հետ:

Հ. Կիրեղեան նախ քան զարեհայրութիւն
իւր յոյժ սիրելի եղած է ժամանակակից մեծա-
նուն Միւրթարեանց, մասնաւորապէս Հ. Կ.
Բագրատունւոյ, Հովնաթի Թարգմանութեան
համար ազգային գրականութիւնն մեծ բան կը
պարտի Հ. Կիրեղեանի: Սա թախանձանգ
խնդրած է Բագրատունիէն հայերէնի թարգմա-
նել Հովնի Իլիականը: Հ. Ե. Թովմանեան
(Բագրատունւոյ վարպետ) արդէն թարգմանած
լինելուն՝ փափկանկատութեամբ մը, որ ինձ
հոգիներու յատուկ է, չուզեր եղեր թարգմա-
նել: Հայր Կիրեղեան անձնաձիր կը թախան-
ձէ եւ վերջապէս կը յաջողի հաճեցնել:
Մեծանուն ազգային մատենադրին հետե-
ւում օրն երեկոյն կըսէ իւր խօսակից եղբայր
Եւս Իլիականի առաջին երկու տողերն չեմ
կրնար կոր յաջողակէ՛ր դուք թարգմանեցէ՛ք եւ
մնացեալն եւ կը շարունակեմ: այս բանով կը

տեսնանք, չը լինէին մարդկութեան թշուա-
րաբեկամ էպիդեմիաները՝ խօլեռա ու ծա-
տախտ, ո՛վ գիտէ՞ ինչ կը լինէր մեր հայր ի-
գիտէ՞ ինչն են պաշտօնեաները մեզ
պում այդ դէպքերում, որ մաքուր լինե-
րպէս զի իրանք նկատողութիւն չը ստանա-
նէր չը պատժին իրանց իշխանաւորից, իսկ մե-
մեք էլ ճարահատեալ՝ կատարում ենք նոյն
հրամանները, որ... տուգանք չը տանք, թէ
ո՛վ ականջ չը զննը տանուտէրին. այդպիսի
մեղ հարցերում, մի հարցում, որ մեր
շուրթեան է վերաբերում...

Իսկապէս ինչ կարող է անել մի տան-
քանի որ մենք այնքան ազնւո ենք, որ
առողջութեան մասին տուգանքի սպանա-
լից հարկադրած միայն հոգ ենք տանա-
լի՞նչ կարող է անել մի մաքրաւոր տանու-
այաբան մարդու: անմաքրութեան դէմ
եւ մէկ մէկ մեր տները չըլին, թէ՛
ոռողջապահական լէկցիաներ կարգան
բայց դրա համար նրանք ժամանակ չունեն
նրանք զբաղված են գրութիւններով: անվա-
շատ անգամ անօգուտ գրութիւններով:
Եւ նրանք կուզեն խօսքով գործել ժողով-
մեր պրիստաւը, ինչպէս պատմում են, մեծ
շաղկապութիւն է դարձնում մաքրութեան վր-
ինքն էլ առաջ ֆէլդշեր է եղել: Բայց չը նոյն
լով դրան, Օրդուբաթը շատ էլ չէ կարող պ-
ծենալ իր մաքրութեամբ, որովհետեւ թո-
տարը, մաքրութեան կողմից, մեզից անգ-
օրինակ կարող է առնել, իսկ Օրդուբաթի թո-
կիւնների մեծամասնութիւնը կաղանջ է թո-
ազգաբնակիւնը: Մեր տանուտէրն էլ աղ-
մարդ չէ, բայց ինչ անէ նա, երբ մենք
միայն ամբողջ տարին աղբը դնում: պահ-
ենք մեր տներում, որ դարանք նրանով
պարտաւորում ու այգիները պարտաւորնե-
ալ եւ շատ անգամ հասարակ գիւղերը
քան ենք կուտակում, պահում, որ նա նեղում
լուծվում է եւ պարտաւորանելու համար յո-
մար աղբ դառնում: Լաւ է, որ մենք հողագոր-
ներ չենք...

Եկաւ նահանգական բժիշկը եւ ի հարկ
գործ արտով հեռացաւ: շուկան, խանութները
բոլորն էլ մաքուր գտաւ... Ազուլիւր լինե-
րկիւր է. երեւի պ. բժիշկը կարծել է, որ
աղբանոցներն էլ լեռների շարունակութիւնն
կազմում...

Ամենափնթի տանտիկինն էլ մաքրում
իր տունը, օրը հիւրի է սպասում:
մենամաքարածանալ պաշտօնեան էլ աղ-
տուտ է կարգի բերել իր գործերը, երբ իրան
մեծին է սպասում: Այսպիսով՝ պաշտօնեան
կարող ճիշդ գաղափար կազմել, թէ իր ստոր
դրեալների գործունէութեան եւ թէ տուգա-
րակ իրերի դրութեան վրա:

Ամսից աւելի է, որ այստեղ եւ շրջակայ գի-
ւերկայացնէ նոյն երկու տողերու երեք ար-
բեր ոճով թարգմանութիւններն, մին բ-
զմում, հիւսնալիս իջողից հայրերն երե-
կաւ ալ սքանչացում կը յայտնեն: Թարգ-
մանութիւն կը շարունակուի, ի յոյս կընծայ-
են այսօր ազգային մատենադրութեան մէջ
րեւ գոհար իւր բարձր տեղը ունի:
Գեր. Կիրեղեան պիտի ներքէ արեւօք
կայ թղթակցութեան մէջ ունեցած ինչ
անաղապատապահութեան համար, զի նա
ւորութեամբ յոյժ խոնարհ է, նման սի-
մանուշակի, որ դալար խոտերը մէջ
պահւելով, սակայն այդ շնորհալոյք ծաղ-
րաքն էլ ուզէ ծածկել մարդոց աչքը:
Իւր անուշ հոտն կը բուրէ. հետեւաբար նոյն
սիրողաց անհնար կը լինի մնալ անտարբեր:
Գեր. Կիրեղեան 1876 թուականին կը
է յալթու արքայալուծեան եւ 26 տարեկան
վեր արժանապէս կը վարէ իւր բարձր պաշտ-
ճարիքին մէջ թէեւ մի քիչ յառաջացեալ
իւր կենսոյ, յանուսիցի դիմօք քաղցր եւ
ւիչ տեսակցութեամբ, ազնիւ մարդկայն
թեամբ եւ աշխոյժ գործունէութեամբ
շատ մը երիտասարդ եպիսկոպոսաց նախ-
կրնայ շարժել: Ազնուական ծննալ եւ
ազնուական զարգացմամբ օժտեալ եւ
բարձր պաշտօնին մէջ յաւէտ ազնուական
Կիրեղեան Ընդհանրական Արքայային
եւ պարծանք է վնասեալի Միւրթարեան
ուստի անկեղծ ոգով ցանկալի, արտով ու
րով մաղթելի է, որ նորին արհիպատուութիւն
շատ երկար տարիներ ապրի յօգուտ իր
համբաւ հաստատութեան եւ յուրախութեան
համայն սիրողաց իւրոց:

(Եւ շարունակել)

տեան եղևնի, որոնց մէջ կան մի մեար եւ 50 սանտիմետր բարձրութիւն ու երկու մէտր եւ 50 սանտիմետր երկարութիւն ունեցողներ:

Խմորագիր ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆՆԱՆ
ԻՍՏԱՆԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԴՐԱՎԱՍԵԱՆ ԵՐԱՍԹՈՒՅ

(Ժամերը ն. անակիտ են Պետերբուրգի հաշուով, փակագումար թիֆլիսի հաշուով)

Արագ գնացք թիֆլիսից—Բաթում և շարաք մէջ անգամ ութը օրերը դուրս է գալիս առաւօտեան 10 ժամ 15 րոպ. (11 ժ. 49 ր.), հասնում է հազու գիշերվայ 12 ժամ 11 ր. (1 ժ. 9 րոպէին):

Արագ գնացք Բաթումից—Թիֆլիս դուրս է գալիս ութը օրերը գիշերվայ 12 ժամ 52 րոպ. (1 ժ. 50 ր.), հասնում է Թիֆլիս գիշերվայ 2 ժ. 45 ր. (3 ժ. 43 ր.):

Արագ գնացք թիֆլիսից—Բաթում ամեն օր դուրս է գալիս առաւօտեան 6 ժ. 45 ր. (7 ժ. 43 ր.), հասնում է Բաթում երեկոյան 5 ժ. 2 ր. (6 ժ.):

Արագ գնացք Բաթումից—Թիֆլիս ամեն օր դուրս է գալիս երեկոյան 10 ժ. 10 ր. (11 ժ. 8 ր.), հասնում է Թիֆլիս առաւօտեան 9 ժ. 4 ր. (10 ժ. 2 ր.):

Չորասուր գնացք Բաթումից դուրս է գալիս երեկոյան 9 ժ. 22 ր. (10 ժ. 20 ր.), հասնում է Թիֆլիս գիշերվայ 3 ժ. 56 ր. (4 ժ. 54 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից երեկոյան 5 ժ. 9 ր. (6 ժ. 7 ր.), հասնում է Բաթում առաւօտեան 5 ժ. 40 ր. (6 ժամ 8 րոպէին):

Չորասուր գնացք Բաթումից դուրս է գալիս երեկոյան 2 ժ. 27 ր. (3 ժ. 25 ր.), հասնում է Թիֆլիս առաւօտեան 7 ժ. 39 ր. (8 ժ. 37 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից առաւօտեան 8 ժ. 29 ր. (9 ժ. 27 ր.), հասնում է Բաթում երեկոյան 8 ժ. 30 ր. (9 ժ. 28 ր.):

Չորասուր գնացք Բաթումից դուրս է գալիս գիշերվայ 11 ժ. 5 ր. (12 ժ. 3 ր.), հասնում է Թիֆլիս գիշերվայ 11 ժ. 34 ր. (12 ժ. 32 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից գիշերվայ 12 ժ. 36 ր. (1 ժ. 34 ր.), հասնում է Բաթում առաւօտեան 6 ժ. 16 ր. (7 ժ. 14 ր.):

Չորասուր գնացք Բաթումից դուրս է գալիս առաւօտեան 7 ժ. 5 ր. (8 ժ. 3 ր.), հասնում է Թիֆլիս երեկոյան 6 ժ. 39 ր. (7 ժ. 37 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից երեկոյան 7 ժ. 24 ր. (8 ժ. 22 ր.), հասնում է Բաթում գիշերվայ 12 ժ. 5 ր. (1 ժ. 3 ր.):

Չորասուր գնացք դուրս է գալիս Թիֆլիսից դէպի Կարս երեկոյան 8 ժ. 30 ր. (9 ժ. 28 ր.), հասնում է Սանահին 1 ժ. 35 ր. (2 ժ. 33 ր.), Կարս քիւրտի քաղաքից 3 ժ. 32 ր. (4 ժ. 30 ր.), Ալեքսանդրոպոլից առաւօտեան 7 ժ. 17 ր. (8 ժ. 15 ր.), Կարս գիշերվայ 11 ժ. 1. (11 ժ. 59):

Չորասուր գնացք Կարսից դուրս է գալիս գիշերվայ 4 ժ. 57 ր. (5 ժ. 55 ր.), հասնում է Ալեքսանդրոպոլ երեկոյան 8 ժ. 5 ր. (9 ժ. 3 ր.), Կարս քիւրտի քաղաքից 11 ժ. 42 ր. (12 ժ. 40 ր.), Թիֆլիս առաւօտեան 6 ժ. 20 ր. (7 ժ. 18 ր.):

Կառն գնացք Թիֆլիսից դուրս է գալիս գիշերվայ 2 ժ. 15 ր. (3 ժ. 13 ր.), հասնում է Կարս քիւրտի քաղաքից 3 ժ. 30 ր. (4 ժ. 28 ր.), Ալեքսանդրոպոլից գիշերվայ 1 ժ. 25 ր. (2 ժ. 23 ր.):

Կառն գնացք Ալեքսանդրոպոլից դուրս է գալիս առաւօտեան 5 ժ. 25 ր. (6 ժ. 23 ր.), հասնում է Կարս քիւրտի քաղաքից 8 ժ. 35 ր. (9 ժ. 33 ր.), Թիֆլիս գիշերվայ 3 ժ. 37 ր. (4 ժ. 35 րոպէին):

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՀԻՄՆԻՄԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍՏԱՐԴԵՆՆԻ

(Կուլիս, Վորոնցովի արձանի հաղէպ)
ԱՄԵՐՈՐ, բացի կիրակի օրերից,
ԱՌԱՌՈՑՆԵՐԸ

Բ. Ա. Նախաստորեան—11—12 ժ. վերաբերում է թանկեղէնի (սիֆիլիս) և միզառեւ. հիւանդ.

Կ. Բ. Գեղիկիով—12—1 ժ. ակնայի, թթի և կուլիւրի.

Ջ. Բ. Բարանսեան—11—12 ժ. կանանց և երկարաց հիւանդ.

Պ. Ա. Թաթումեան—11—12 ժ. ներքին և երկարաց հ.

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

Կ. Բ. Գեղիկիով—6—7 ժ.

Պ. Ա. Թաթումեան—7—8 ժ. ներքին և երկարաց հ.

Բ. Ա. Նախաստորեան—7—8 ժ. Վարդ 50 կ. չքաղերը ձրի համարաբերի (կանխիկով) և օպերացիայի համար առանձին:

Օ. Տ. Առվանիսի—ամեն. ծաղկահատ և բրձրկան մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.:

Հիւանդանոցի վերաբերում:
Բժշկապետ ՆԱԽԱՍՏԱՐԻԱՆ

Բ ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

ՎԱՆԱՆ ԵՐԹՐՈՒՆԻ

Վերադարձել է եւ վերականգնել է հիւանդանոցի ընդունելութիւնը
Սերգիւսկայա լւ., ժ. № 12.

Իմ աշխատասիրութեամբ լոյս են տեսել կրօնի հետեւայ

Դ Ս Ս Ա Գ Ր Բ Ե Ր Ը

ԱՇԽԱՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

- 1) Դասադեր կրօնի առաջին տարի. 20 կ.
- 2) Դասադեր կրօնի երկրորդ տարի. 20 »
- 3) Դասադեր կրօնի երրորդ տարի. 30 »
- 4) Սրբազան պատմութ. հին-ն. խ. տ. 30 »
- 5) Սրբ. պատմ. նոր-ն. խ. տ. (Աւետ.). 40 »
- 6) Սրբ. պատմ. նոր-ն. խ. տ. (Պարծ. Աւ.). 40 »

ՈՒՍԻՏԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

- ա) Դասադեր կրօնի—հին-ն. խ. տ. 1 ր. 75 կ.
- բ) Դասադեր կրօնի—նոր-ն. խ. տ. 2 ր. 5 »
- գ) Ուսուցումը քրիստոնէական կրօնի, հատոր Դ. 1 ր. 50 »
- դ) Ուսուցումը քրիստոնէական կրօնի, հատոր Ե. 50 »

Աշակերտների դասագրքերի համար գնել 20%
Ուսուցիչների դասագրքերի համար գնել 35%

- Հասցէն 1. Тифлисть: Коммерческое училище, законоучителю С. Саакянцу.
2. Тифлисть: Центральная книжная торговля. 1—12

Ստացված են 2 հիւնդի

ՀՈՉԱԿԱՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՖԻԼՏՐՆԵՐԸ

The cheavin's mikrobe proof Filters.

Այդ ֆիլտրները բացի շուրջ մաքրելուց զանազան ոչ օրգանական խառնուրդներից, ոչ նաեւ անպայման բոլոր փափուկ և միկրոօրգանիզմները, այնպէս որ միջոցներից մէկը կարելի է համարել, զանազան տարաբնույթի հիւանդութիւնների դէմ:

Ցուցակները ուղարկվում են ըստ պահանջման Պ. Պ. Կառնապետեանին առանձին գներ:

Պրիւսիոյ ներկայացուցիչն է Կովկասի համար Իсаакъ Мирза Аваковъ, Баку.

1—5

ԻՎԱՆ ԶԱՆ. ՏԵՐ-ՍՏԵՊԱՆՈՎԻ

Ուսումնարան եւ պանսիոն

Ձեռնգրված է նրա սեփական տանը, Տուսանովսկայա փողոցում, № 11.

2—4

ՄԱՆՈՎ ՊԱՏԻՐ ՈՒՆԵՄ ՅԱՅՏԻՆԻ ի գիտութիւն հայ ուսուցիչների, որ իմ կողմած հայերէն լեզուի դասագրքերը՝

ՈՒՍՈՒՄՆ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

ա. ր. եւ գ. տարի

Կովկասեան ուսումնարանական շրջանի պ. հոգաբարձուի թողուցութեամբ, ընդունվել են որպէս դասագրքեր բոլոր այն ուսումնարաններում, ուր աւանդվում է հայոց լեզուն:

Դիմել Թիֆլիսի Կենտրոնական գրադաճառանոց, ուր գումարով գնողներին սովորական գնով է լինում:

(Ե.) 2—3 Դադարա Աղայեանց

Լոյս տեսաւ եւ փաճառվում է «Գուտաբերդ» եւ «Կենտրոնական» գրադաճառանոցներում

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԳԱՎԱՅՅԻ ՔԱՅԱՆԱՆ

ԵՒ ԻՐ ՔԱՌԱՋՆԵՐԸ

Գինը՝ 25 կոպ.

Թարգմ. Գեորգ Զա՛. Մկրտումեանի

2—2

Լ Ո Յ Ա Մ Ե Ս Ա Ն

ՅՈՎ. ԱՐԱՐԱԶՆԵՐԻ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ, ա. տարի, երկրորդ փոփոխ. ապ., պատ. եւ գրութեան օրինակներով. 25 կ.

» » երկ. տարի, պատկ. 30 կ.

Հասցէն՝ Александрополь. Учителю Ованнесу Арабаджянцу.

4—8

Վար ու Ձեւի Ուսումնարանում

ՕՐ. Մ. ԿԱՐԱՄՈՒՐԶԱՅԻ

Օգոստոսի 26-ից ընդունվում են աշակերտութիւն, ժամը 10-ից մինչեւ 3-ը, նոյնպէս ընդունվում են պատուէրներ կանանց եւ ՄԱՆԿԱԿԱՆ հագուստների:

Գանձակայա № 26, բնակարան 7, բացի մէջ, ներքին յարկում:

3—6

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Ա Գ Է Ժ Գ Ա

ձուլային, գետային եւ ցամաքային ապահովագրութեան, ապահովագրութեան տեղափոխութեան գործերը կրակից ապահովագրելու համար:

Հիմնված է 1847 թիւին

Հիմնական գրամագլուխը 1,650,000 րու
Պահեստի գրամագլուխը 2,664,808

1. Ա. Պ. Ռ. Ն. Ք. Ն. Ր. Ի. Տ. Ե. Ղ. Ա. Փ. Ո. Ն. Թ. Ի. Ն.

Աւելի քան 300 գործակալութիւններ եւ օգտական Ռուսաստանի, Կովկասի, Միջին-Ասի, Սիբիրի եւ հեռավոր Արեւելքի բոլոր նշանաւոր տեղերում, նոյնպէս եւ ներկայացուցիչ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներում:

Տեղափոխութիւն ամեն տեսակ բեռների եւ իրերի, որոնց ընդունելութիւնը եւ յանձն կատարվում է թէ տանք եւ թէ պահեստներում ու խանութներում:

Ծանձնում են բեռների ուղարկողների կողմից առաջարկված պայմաններով (վեռագիր վեռների հաշիւ ուղարկողների, դրամի փոխադրութիւն (II) 080 ДБ) բեռները յանձնելու հասցնելու համար եւ այլն:

Պահպանութիւն բեռների արտոնեալ պայմաններով ստացման տեղերում՝ ապահովագրութեան պահեստներում, որի համար շատ կէտերում կան ընդարձակ պահեստներ, յատկապէս բեռներ պահելու համար:

II. Ն. Ա. Ի. Ա. Գ. Ն. Ա. Ց. Ո. Ի. Թ. Ի. Ն.

Սեփական մարդատար, ապրանքատար եւ ձող չողանաւոր, ձուլային եւ գետային նավ (70 նավ):

Բեռնակիր եւ մարդատար նավերի պարբերական հաղորդակցութիւն Վորոնցովի, Նախաստորեանի մէջ, Ռիւսկայից մինչեւ Աստրախան, եւ Կասպից ծովի բոլոր նաւագիւղների մէջ, Աստրախանից մինչեւ Պարսկաստանի ափերը:

Ամենաընդարձակ պահեստներ Նիժնիում (սիբիրական նաւամատուցի վրա), Աստրախանում, Բաքում եւ Կրասնովոդսկում:

Բեռները անընդամաք ուղարկելու համար ընկերութեան չողանաւորները միջանկյունի է կապել երկաթուղիների հետ: Այն ապահովագրութեան տեղափոխութեան համար ուղարկվում են Ռուսաստանից Պարսկաստան եւ Պարսկաստանից Ռուսաստան, գլխիւն ունի առանձին, բացառիկ առօրինակներով, համաձայնութիւն Պարսկական ապահովագրական եւ տեղափոխութեան ընկերութեան հետ:

III. Ա. Պ. Ա. Հ. Ո. Վ. Ա. Գ. Ր. Ա. Կ. Ա. Ն. Գ. Ո. Ի. Ծ. Ե. Ր.

ա) Ապահովագրութիւն բեռների, որոնք տեղափոխվում են թէ ցամաքային եւ թէ ջրային ճանապարհով (ծովերով և գետերով):

բ) Ապահովագրութիւն կրակից ամեն տեսակ գոյքերի:

գ) Ապահովագրութիւն ամեն տեսակ գոյքերից ճանապարհին ամեն տեսակ նաւերի, շոգաների, առագաստանաւերի, վազանների և վազան-ցիւտերների:

դ) Ապահովագրութիւն թանկագին իրերի և արժեքատու իրերի, որոնք ուղարկվում են պատուով մաքային եւ ձուլային ճանապարհներով, համախառնային պատուով զանակցութեան բոլոր կէտերի մէջ:

Ապահովագրութիւններ ընդունվում են ինչպէս վարչութեան, այնպէս էլ ամեն տեղ ընկերութեան գործակալութիւնների մէջ:

Բացի տեղափոխութեամբ պարագայ գործակալութիւններից, կրակից ապահովագրելու գործերով նախապէս դրաժվում են էլ: արժ 350 գործակալութիւններ:

Ս. Պետերբուրգի ճաղագրական ընկերութեան վարչութիւնը գտնվում է Ս. Պետերբուրգում, Ալմաթայի պրոսպեկտի վրա, № 10-րդ տանը:

Կապուցներ—ձուլային չողանաւորութեան համար՝ Բաքում, գետային չողանաւորութեան համար՝ Նիժնի-Նովոգորոդում:

Թիֆլիսի գործակալութիւնը—Վիլորցովսկայա փողոցի վրա, վրաց աղետականների տանը: Ցեղեֆոն № 1—120

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ե Ռ Ի Ա Ն Զ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր

ՏԱՍՆ ԵՒ ԻՆՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առեւտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առեւտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց եւ պատրաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ՝ Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ:

Աւանդելի առարկաները արանք են՝ 1) Առեւտրական Տնտեսութիւն. 2) Առեւտրական թուրքաւորութիւն. 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի եւ բանկային). 4) Թուրքաւորութիւն համարչի վրա. 5) Առեւտրական թղթակցութիւն. 6) Առեւտրական եւ մուրհակի կանոնադրութիւն եւ 7) Գնդագրութիւն, վատ ձեւերի ուղղելը:

Ձրի ուսուցումը ցանկացողներին գրող մեքենայի վրա: Պարագմունքները կուրսերում ինքուստ են ամեն օր:

Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 16-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 2-ից ամենայն օր, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչեւ 12-ը, եւ երեկոյան 4-ից մինչեւ 8 ժամը, կուրսեր հիմնովի բնակարանում, Սոյալալում, Ալեքսանդր Փրիւսովի տանը № 9:

Սերգիւսկայա եւ Լիւբանովսկայա փողոցների անկիւնում: Մրաքերի եւ կանոնները կարելի է ստանալ ձրիապէս կուրսեր հիմնովի բնակարանում: Օտարաբաղադրացիք դիմում են Թիֆլիս, Ս. Ս. Մանուէլյանց:

(Կ. Կ.) 18—25

ՀԱՇԻՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՈՒՄ

(Շրորդ տարի)

Պարագմունքների սկիզբը—հոկտեմբերի 2-ին: Կուրսը տեւում է ոչ պակաս ամսից: Պարագմունքները տեղի են ունենում երեկոյան, շաբաթը եւ անդամ: Հաղորդ կարող են լինել երկու սեռի գրագէտ անձինք: Վարձը—40 րոպէի: Ունենալով, որ պէտք է տալ Թիֆլիսի Առեւտրական Ուսումնարանի գիրկէնտօրի անունով, ընդ վում են իւրաքանչիւր օր, ժամը 10—2, Առեւտրական Ուսումնարանի շինութեան մէջ: ջուրէթ, Պետկովսկայա փողոց, սեփական տուն, № 11:

Ֆիլանսների միկիտրի քոյուուրեանը

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

(Բա Կ, Սրաչեմնա, ծոմ Թեր-Օվանեսոյ)

Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդիրներին մասնագիտական—առեւտրական կրթութիւն եւ պատրաստել հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ: Կուրսերում աւանդվում են՝ 1) Առեւտրական թուրքաւորութիւն եւ թուրքաւորութիւն համարչի վրա. 2) Հաշուապահութիւն՝ արդիւնաբերական—գործարանական առեւտրական եւ բանկային. 3) Առեւտրական թղթակցութիւն. 4) առեւտրական տեղափոխութիւն.